

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 1.10.2026

Sayı: 6991

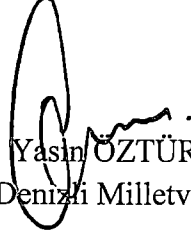

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

50187

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Ege Bölgesi, Türkiye'nin en köklü ve en kaliteli pamuk üretim merkezlerinden biridir.

Aydın, İzmir, Manisa ve Denizli'de yetiştirilen pamuk; lif uzunluğu, mukavemeti, rengi, randımanı ve tekstil sanayisine uygunluğu bakımından büyük değer taşımaktadır. Ege pamuğu yalnızca çiftçinin geçim kaynağı değil; çırçır işletmelerinin, iplik fabrikalarının, dokuma tesislerinin ve ihracata dayalı tekstil sanayisinin temel ham maddesidir.

Aydın'da üretilen pamuk, İzmir'deki ticaret, sınıflandırma ve liman imkânları, Denizli'deki güçlü tekstil ve ev tekstili sanayisiyle birlikte değerlendirildiğinde Ege Bölgesi başlı başına stratejik bir pamuk üretim ve sanayi havzasıdır.

Buna rağmen Ege pamuğu yüksek maliyetler, su sıkıntısı, sulama altyapısındaki eksiklikler, artan enerji giderleri, ithalat baskısı, düşük ürün fiyatları ve yetersiz destekler nedeniyle kan kaybetmektedir.

Karşılaştırılabilir il verilerine göre 2023/2024 sezonunda Aydın'da yaklaşık 565 bin dekar alanda 243 bin ton kütlü, 90 bin ton lif pamuk üretilmiştir. İzmir'de yaklaşık 249 bin dekar alanda 115 bin ton kütlü ve 42,6 bin ton lif pamuk elde edilmiştir. Denizli'de ise yaklaşık 123 bin dekar alanda 57,9 bin ton kütlü ve 21,4 bin ton lif pamuk üretimi gerçekleştirilmiştir.

Bu rakamların arkasında ciddi bir gerileme bulunmaktadır. İzmir'de pamuk ekim alanı 2022/2023 sezonunda yaklaşık 333 bin dekar iken 2023/2024 sezonunda 249 bin dekara düşmüştür. İzmir yalnızca bir yılda yaklaşık 84 bin dekar pamuk alanını kaybetmiştir. Aynı dönemde ilin kütlü pamuk üretimi yaklaşık 173 bin tondan 115 bin tona, lif üretimi ise yaklaşık 64 bin tondan 42,6 bin tona gerilemiştir.

Aydın'da ekim alanı büyük ölçüde korunmasına rağmen kütlü pamuk üretimi yaklaşık 284 bin tondan 243 bin tona, dekara verim 494 kilogramdan 429 kilograma düşmüştür. Denizli'de ekim alanı yaklaşık 123 bin dekar düzeyinde kalırken kütlü üretim 61,9 bin tondan 57,9 bin tona, dekara verim ise 501 kilogramdan 471 kilograma gerilemiştir.

Bu sonuçlar Ege üreticisinin yalnızca fiyat ve maliyet baskısıyla değil; kuraklık, yetersiz sulama, yüksek elektrik gideri, zararlı baskısı ve verim kaybıyla da mücadele ettiğini göstermektedir. Aydın'da Büyük Menderes Havzası, İzmir ve Manisa'da Küçük Menderes ile Gediz havzaları, Denizli'de ise sulamaya bağlı üretim alanları ciddi su baskısı altındadır.

Sulama şebekelerini zamanında yenilemeyen, açık kanallardaki kayıp ve kaçakları azaltmayan, üreticiyi pahalı elektrik ve motorine mahkûm eden yönetimin su krizinin bütün faturasını çiftçiye çıkarması kabul edilemez. Üretici bir taraftan yetersiz ve düzensiz suyla mücadele ederken diğer taraftan elektrik ve motorin faturalarını ödeyemez duruma gelmiştir.

Aydınlı çiftçi pamuğunu değerinde satamazken, İzmirli üretici ekim alanını daraltırken, Denizlili sanayici ithal ham maddeye yönelmek zorunda kalmaktadır. Bir tarafta üreticinin pamuktan uzaklaştırılması, diğer tarafta Denizli tekstil sanayisinin ithal pamuk için döviz ödemesi, tarım ve sanayi politikalarındaki plansızlığın açık göstergesidir.

Aydın-İzmir-Denizli hattında çiftçiden çırcıra, iplikten dokumaya, havlu ve bornozdan ihracata uzanan bütünleşmiş bir üretim zinciri kurulabilecekken Ege pamuğu kaderine terk edilmektedir. Kaliteli Ege pamuğuna hak ettiği fiyat verilmemekte, üreticinin kalite ve randıman üstünlüğü yeterince desteklenmemekte, bölgesel üretim ve sanayi planlaması yapılmamaktadır.

Bu çerçevede:

- 1) Aydın, İzmir, Denizli, Manisa ve Muğla'da 2002-2026 yılları arasında yıllar itibarıyla pamuk ekimi yapılan alan, kütlü pamuk üretimi, lif pamuk üretimi ve dekara verim ne kadardır?
- 2) İzmir'de pamuk ekim alanının 2022/2023 sezonundaki yaklaşık 333 bin dekar seviyesinden 2023/2024 sezonunda 249 bin dekar gerilemesinin nedenleri nelerdir? Kaybedilen yaklaşık 84 bin dekar alan için Bakanlığınız hangi önlemleri almıştır?
- 3) İzmir'de kütlü pamuk üretiminin yaklaşık 173 bin tondan 115 bin tona, lif üretiminin ise 64 bin tondan 42,6 bin tona gerilemesinin ekonomik değeri hesaplanmış mıdır?
- 4) Aydın'da kütlü pamuk veriminin dekara 494 kilogramdan 429 kilogrampa düşmesinin nedenleri nelerdir? Bu düşüşte kuraklık, sulama yetersizliği, zararlılar ve girdi kullanımındaki azalmanın payı nedir?
- 5) Denizli'de dekara kütlü pamuk veriminin 501 kilogramdan 471 kilogrampa gerilemesinin nedenleri araştırılmış mıdır? İlçe bazında en fazla verim kaybının yaşandığı yerler hangileridir?
- 6) Aydın, İzmir ve Denizli için Bakanlığınızın hesapladığı 2026 yılı bir kilogram kütlü pamuk üretim maliyeti ayrı ayrı kaç TL'dir?
- 7) Aydın, İzmir, Denizli, Manisa ve Muğla'daki motorin fiyatları dikkate alınarak Ege pamuk üreticisine bölgesel motorin veya enerji desteği verilmesi planlanmakta mıdır? Bu desteğin belirlenmesinde pamuk ve motorin fiyatlarının aynı döneme ait il bazlı ortalamaları esas alınacak mıdır?
- 8) Büyük Menderes, Küçük Menderes ve Gediz havzalarında pamuk üretimine ayrılan yıllık sulama suyu miktarı ne kadardır? Son beş yılda bu miktarda nasıl bir değişim yaşanmıştır?
- 9) Aydın, İzmir, Manisa ve Denizli'de açık sulama kanallarının kapalı ve basınçlı sisteme dönüştürülmesi için yürütülen projeler nelerdir? Bu projelerin tamamlanma tarihleri nedir?
- 10) Sulama suyuna erişemediği veya suyun geç verilmesi nedeniyle ekim yapamayan ya da verim kaybı yaşayan Ege çiftçisi sayısı kaçtır? Bu üreticilere zarar veya gelir desteği ödenmiş midir?

- 11) Tarımsal sulamada kullanılan elektriğin maliyetinin düşürülmesi ve üreticinin güneş enerjisi yatırımlarından daha kolay yararlanması için bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 12) Aydın, İzmir ve Denizli'de son beş yılda pamuk üretiminden vazgeçerek başka ürünlere yönelen çiftçi sayısı ve arazi miktarı ne kadardır?
- 13) Ege pamuğunun lif uzunluğu, mukavemeti, rengi, randımanı ve düşük kontaminasyon gibi kalite özelliklerinin üretici fiyatına yansıtılması amacıyla özel bir kalite primi verilecek midir?
- 14) Ege Bölgesi'nde pamuk için faaliyet gösteren lisanslı depo, yetkili sınıflandırıcı laboratuvar ve elektronik ürün senedi kapasitesi ne kadardır? Bu kapasite üretim miktarını karşılamaya yeterli midir?
- 15) Ege'de pamuk hasadı öncesinde veya hasat döneminde yapılan ithalatın bölgedeki üretici fiyatlarına etkisi analiz edilmiş midir? Edildiyse sonuçları nelerdir?
- 16) Denizli tekstil sanayisinin yıllık pamuk ihtiyacı ne kadardır? Bu ihtiyacın ne kadarı Türkiye'de üretilen ne kadarı ithal pamukla karşılanmaktadır?
- 17) Denizli tekstil sanayisinin yerli ham maddeye erişimini artırmak amacıyla Aydın-İzmir-Manisa-Denizli hattında bölgesel pamuk üretim ve tedarik planı hazırlanacak mıdır?
- 18) Ege pamuğunun çiftlikten çırpıra, iplikten nihai tekstil ürününe kadar izlenebilmesini sağlayacak bölgesel bir sertifikasyon ve marka sistemi kurulması planlanmakta mıdır?
- 19) Organik pamuk üretiminin desteklenmesi amacıyla Aydın, Denizli, İzmir ve Manisa'da üreticilere verilen destek miktarı nedir? Organik pamukta sertifikasyon ve geçiş dönemi maliyetlerinin kamu tarafından karşılanması düşünülmekte midir?
- 20) Aydın, İzmir ve Denizli'de pamuk üreticilerinin bankalara ve tarım kredi kuruluşlarına olan toplam borcu ne kadardır? Borçların faizsiz veya uygun koşullarla yapılandırılması planlanmakta mıdır?
- 21) Ege Bölgesi'ndeki pamuk üretim alanlarının daha fazla daralmasını önlemek amacıyla 2027 üretim sezonundan önce açıklanacak özel bir destek ve alım garantisi bulunmakta mıdır?
- 22) Ege'nin kaliteli pamuk üretim potansiyelini korumak, Denizli tekstil sanayisinin yerli ham madde ihtiyacını karşılamak ve ithalat bağımlılığını azaltmak için Bakanlığınızın somut hedefleri, bütçesi ve uygulama takvimi nedir?